

WAT KUNT U DOEN OM ONGEVALLEN MET FIETSERS TE VOORKOMEN?

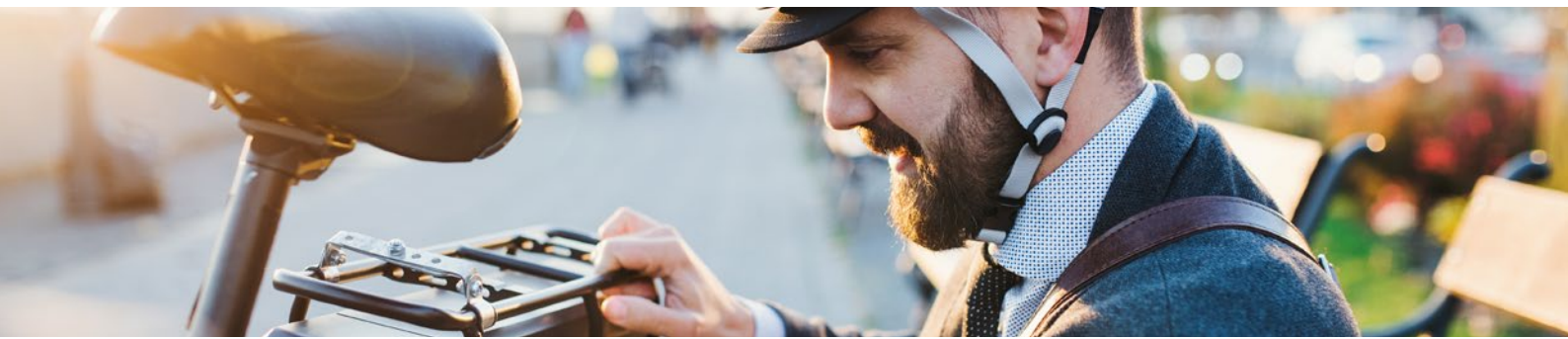
De afgelopen jaren is de populariteit van de fiets sterk toegenomen, en dit zowel voor privéverplaatsingen als voor woonwerkverkeer en voor dienstverplaatsingen. De keuze voor dit gezonde en milieuvriendelijke vervoermiddel heeft jammer genoeg ook een negatief effect: het aantal fietsongevallen stijgt spectaculair. En gezien de kwetsbaarheid van de fietser in het verkeer, gaan deze ongevallen vaak gepaard met ernstige letsels.

De meest voorkomende letsels bij fietsers zijn breuken, en vaker dan andere weggebruikers verwonden zij hun bovenste ledematen. Wat hierbij opvalt, is dat zelfs kleine ongelukken opmerkelijk lange hersteltijden vragen. (bron: [Wat is specifiek voor fietsers en motorfietsers bij de verwondingen opgelopen bij een verkeersongeval? - vias.be](#)).

In tegenstelling tot de preventie van ongevallen op de arbeidsplaats is **preventie van ongevallen bij verplaatsingen van en naar het werk voor een werkgever niet vanzelfsprekend**. Medewerkers bevinden zich immers niet op het bedrijfsterrein of op de vaste werkplek en staan dus niet onder toezicht van de hiërarchische lijn.

Het voorkomen van ongevallen bij verplaatsingen met de fiets ligt voornamelijk in handen van de werknemer zelf die de nodige discipline aan de dag moet leggen om zijn gedrag aan te passen en zijn eigen veiligheid in acht te nemen. Als werkgever kunt u echter bepaalde inspanningen leveren om een **preventiebeleid in te voeren voor de woon-werkverplaatsingen en dienstverplaatsingen met de fiets**.

Op de volgende pagina's geven we u stapsgewijs enkele **richtlijnen en tips om een correct preventiebeleid in te voeren ter voorkoming van fietsongevallen**. Uiteraard moet u als werkgever zelf op zoek gaan of deze richtlijnen en tips toepasbaar zijn binnen uw onderneming.

1. RISICOANALYSE*

Het is belangrijk om de risico's voor uw medewerkers in kaart te brengen. Het uitvoeren van een risicoanalyse is daarbij een belangrijke informatiebron. Het stelt werkgevers in staat om de risico's voor hun werknemers te identificeren en evalueren.

Meer Info over risicoanalyse: [Risicoanalyse a priori en preventiemaatregelen - Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg \(belgie.be\)](#)

Bij ongevallenpreventie is het belangrijk om de oorzaken van deze ongevallen en de schadelijke gevolgen ervan te analyseren. Om een nauwkeurige analyse uit te voeren, is het belangrijk om de juiste wettelijke codes in de ongevalsangifte in te voeren.

*Gelieve de preventiedienst te contacteren indien er een voorbeeldrisicoanalyse gewenst is.

2. TECHNISCHE CONFORMITEIT VAN DE (ELEKTRISCHE) FIETSEN VAN DE WERKNEMERS

Het is belangrijk dat de aangekochte (elektrische) fietsen een **CE-markering** hebben. Deze markering betekent dat de fabrikant verklaart dat zijn product voldoet aan de veiligheidsvereisten van de Europese wetgeving. Daarnaast moeten banden een goed reliëf hebben en voldoende zijn opgepompt, remmen moeten correct functioneren en verlichting met voor- en achterlicht en reflectoren moet worden voorzien.

Bij het **gebruik van een fiets tijdens de arbeidstijd** dient de werkgever nog met enkele zaken in rekening te houden. In deze situatie wordt de **fiets als arbeidsmiddel** beschouwd en moeten dus de bepalingen van de Codex Welzijn op het Werk voor arbeidsmiddelen worden toegepast. Procedures voor aankoop, indienststelling, onderhoud, opleiding van de werknemers, ter beschikking stellen en gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, enzovoort moeten voorzien zijn en correct worden toegepast. Meer info: [Van toepassing op alle arbeidsmiddelen - Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg \(belgie.be\)](#)

Wanneer de werkgever toelaat dat zijn werknemers gebruik maken van hun eigen fiets voor dienstverplaatsingen op het bedrijfsterrein of daarbuiten, dan verplicht hij ze best om een helm en fluokledij te dragen en adviseren we ook om te controleren of de fietsen technisch in orde zijn. Dienstverplaatsingen vallen onder de arbeidstijd en de principes van het preventiebeleid moeten hierop worden toegepast.

Lees ook: [Alles over de fiets - Fietsersbond](#).

3. SENSIBILISERING VAN DE WERKNEMERS

Als aan fietsers wordt gevraagd wat het grootste risico is bij het gebruik van de fiets, dan antwoorden ze vaak dat het andere weggebruikers zijn, en voornamelijk auto's.

Uit analyses van fietsongevallen blijkt echter dat er in de meeste gevallen geen ander voertuig bij betrokken is. Ongevallen met fietsers worden over het algemeen veroorzaakt door verkeerde bochten, botsingen met palen of infrastructuurelementen, of het gaat om valpartijen op fietspaden.

Het is dus duidelijk dat fietsers zich bewust moeten zijn van hun eigen gedrag tijdens het fietsen en het belang van gefocust blijven, hun snelheid aanpassen aan de omstandigheden en ervoor zorgen dat de fiets altijd onder controle is.

Tijdens een sensibiliseringsopleiding kunnen onderstaande punten besproken worden:

- respecteren van de wegcode;
- zichtbaarheid op de weg: dragen van fluokledij;
- persoonlijke beschermingsmiddelen fietser: dragen van de helm;
- gevaar van het gebruik van de smartphone en van oortjes op de fiets;
- voor de elektrische fiets en de speedpedelec:
 - » het aanpassen van de snelheid aan de omstandigheden;
 - » het correct inschatten van de remafstand;
- gevaar van de « dode hoek » voor fietsers;
- weersomstandigheden en seizoenen: regen, bladeren op het wegdek in de herfst, ijzelvorming in de winter;
- defensieve rijstijl, met onder andere een aangepaste snelheid: dit laat ook toe te anticiperen op eventuele fouten die andere weggebruikers maken en hier op een alerte wijze op te reageren.

	Fiets met elektrische hulpmotor	Gemotoriseerde fiets	Bromfiets klasse speed pedelec
Vermogen	≤ 250 W	≤ 1.000 W	≤ 4.000 W
Snelheidsbeperking naar bouw	≤ 25 km/u	≤ 25 km/u	≤ 45 km/u
Aandrijfkracht	Enkel trapondersteuning	Hoofddoel = trapondersteuning	Hoofddoel = trapondersteuning
Minimale leeftijd	Nee	16 jaar	16 jaar
Helmplicht	Nee	Nee	Fietshelm of bromfietshelm
Rijbewijs	Nee		Rijbewijs AM (bromfiets) of B (auto)
Inschrijving en nummerplaat	Nee	Nee	Ja: met verzekering => via WebDIV zonder verzekering => via DIV
Certificaat van overeenstemming (COC)	Nee	Ja	Ja
Verkeersregels van toepassing	Fietsen	Fietsen	Bromfietsen
Verordening 168/2013	Buiten toepassingsgebied	L1e-A	L1e-B

4. OPLEIDING

Om ongevallen te vermijden is het zeer belangrijk dat de medewerker die een (elektrische) fiets gebruikt de nodige kennis en vaardigheid heeft om hier correct mee om te gaan. Deze kennis en vaardigheid omvat zowel theoretische kennis, zoals van de wegcode en de plaats die de fietser inneemt in het verkeer, als praktische kennis zoals rijvaardigheid en defensief rijden.

Bij het gebruik van een elektrische fiets en speedpedelec is het zeker nodig om zich vertrouwd te maken met het (snel) rijden op dit soort fietsen en hier is een praktische opleiding aangewezen. Daarnaast is het ook belangrijk dat men op de hoogte is van de bijkomende wettelijke eisen bij de drie soorten elektrische fietsen. Deze vindt u terug in onderstaande afbeelding:

Bron: [FAQ elektrische fietsen | FOD Mobiliteit \(belgium.be\)](#)

In België zijn er verschillende gespecialiseerde organisaties die opleidingen geven over het gebruik van een (elektrische) fiets. Hieronder alvast drie organisaties waarbij u terecht kunt:

- [Opleidingen \(provelo.org\)](#)
- [www.safe2work.be](#)
- [Home - VIAS ACADEMY \(vias-academy.be\)](#)

5. INFRASTRUCTUUR

Naast bovenstaande richtlijnen **moet een werkgever de nodige infrastructuur voorzien voor de gebruikers van de fietsen**. Wij splitsen deze infrastructuur op in de volgende drie aspecten:

- Faciliteiten voor het personeel
- Faciliteiten voor de fietsen
- Faciliteiten voor de elektrische fietsen

5.1. Faciliteiten voor het personeel

Bij een actief fietsbeleid moet de werkgever faciliteiten voorzien voor het personeel (de fietsers). Met faciliteiten wordt bedoeld dat werknemers bij aankomst of terugkomst op het werk zich kunnen verfrissen. De werkgever moet kleedkamers, aparte douches, toiletten en andere sociale voorzieningen voorzien.

Voor de vereisten van deze lokalen: zie [Codex Welzijn op het Werk Boek III, Titel 1, Hoofdstuk VI. Sociale voorzieningen](#).

5.2. Faciliteiten voor de fietsen

Naast faciliteiten voor het personeel, dienen er ook faciliteiten voorzien te worden voor de fietsen. Dit wilt zeggen dat een werkgever een fietsstalling moet voorzien waar de werknemers hun fietsen veilig kunnen achterlaten. Daarnaast moet er ook voldoende verlichting en camerabewaking aanwezig zijn. Idealiter dient de toegang tot de fietsstalling met badges te gebeuren.

5.3. Faciliteiten voor de elektrische fietsen

Bij het opladen van elektrische fietsen en andere persoonlijke vervoermiddelen bestaat risico op brand of explosie. Het is van uiterst belang dat de werkgever een brandrisicoanalyse opstelt om de risico's op brand in kaart te brengen zodat de nodige preventiemaatregelen genomen kunnen worden. Daarnaast moet het opladen van de batterijen van de elektrische fietsen in een specifiek lokaal en afgescheiden ruimte te gebeuren. Meer info: [Codex boek III titel 3 Brandpreventie op de arbeidsplaatsen.pdf \(belgie.be\)](#)

Hieronder geven we u enkele tips om de veiligheid te garanderen bij het opladen van elektrische fietsen:

- Voer een extra brandrisicoanalyse uit op alle locaties waar batterijen, batterijladers, elektrische fietsen staan;
- Laad fietsen op een veilige afstand van gebouwen op. Een veilige afstand is 8 meter;
- Laad de elektrische fietsen niet op in bedrijfshallen of in een gesloten ruimte. Indien dat toch het geval is, kan het wel in een compartiment met onder- en bovenverluchting, waar ook bijkomende branddetectie aanwezig is en een automatisch aerosol-blussysteem;
- Stal elektrische fietsen buiten de bedrijfshallen en zorg voor unieke en merkgebonden oplaadkabels. Gebruik tijdens het laden van een fiets enkel en alleen de bijgeleverde kabel. Die is namelijk bedoeld voor het merk en type van deze fiets en de bijhorende batterij. Mocht deze oplader of kabel stuk zijn, bestel dan ook opnieuw een origineel exemplaar;
- Een elektrische fiets wordt het best bij kamertemperatuur gestald;
- Sla alle andere bedrijfsgebonden batterijen op in een brandveiligheidskast of breng ze onder in een apart en veilig compartiment;
- Voorzie in gepaste blusmiddelen om in geval van een beginnende brand onmiddellijk tussenbeide te kunnen komen;
- Zorg voor voldoende personen die opgeleid zijn in het gebruik van kleine blusmiddelen, die accuraat het meest geschikte blusmiddel correct kunnen aanwenden. Deze opleidingen kunnen en mogen in uw bedrijf plaatsvinden, met respect voor alle milieu-en veiligheidsvoorschriften;
- Vermijd dat een batterij volledig leeg geraakt. Bij volledige ontlading wordt de lithium-ionbatterij onherroepelijk beschadigd;

6. GEVAARLIJKE WEGEN EN KRUISPUNTEN

Als werkgever kunt u op basis van de risicoanalyses **ook gevaarlijke wegen en kruispunten in kaart brengen**. Deze gevaarlijke wegen en kruispunten kunnen meegedeeld worden met uw werknemers door middel van toolboxmeetings, affiches, e-mails... zodat zij hierop kunnen anticiperen of ze vermijden. Daarnaast kunt u als werkgever **in overleg gaan met de lokale autoriteiten** om mogelijke acties uit te werken om deze gevaarlijke wegen / kruispunten aan te pakken.

Om meer invloed te hebben op de lokale autoriteiten kunt u **als werkgever samenwerken met de omliggende bedrijven om de problematiek samen aan te pakken**.

Informatieve websites:

- [Themadossier Verkeersveiligheid nr. 2 - Fietsers \(fietsberaad.be\)](#)
- [Fietsers \(vias.be\)](#)
- [Goed van start \(provelo.org\)](#)